

Sivistysvaliokunta

Torstai 25.2.2021 klo 12.00—13.35

Läsnä

puheenjohtaja Paula Risikko kok
varapuheenjohtaja Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Sanna Antikainen ps
jäsen Marko Asell sd (1, 2, 3, 4, 5, 6)
jäsen Jukka Gustafsson sd (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10) (6 osittain)
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Mikko Kinnunen kesk
jäsen Pasi Kivisaari kesk
jäsen Ari Koponen ps
jäsen Mikko Ollikainen r (6 osittain)
jäsen Jouni Ovaska kesk
varajäsen Saara Hyrkkö vihr
varajäsen Mia Laiho kok (7, 8, 9, 10) (6 osittain)
varajäsen Sari Tanus kd

Sihteerit

valiokuntaneuvos Marja Lahtinen
valiokuntaneuvos Kaj Laine

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta

Valtioneuvoston selonteko VNS 7/2020 vp

Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan lausunnon antamista varten suurelle valiokunnalle.
Määräaika: 31.5.2021.

4. Valtioneuvoston selvitys: EU: Mandaatti komissiolle aloittaa neuvottelut 1) julkilausumasta tieteellisestä yhteistyöstä arktisella alueella, 2) julkilausumasta Länsi- Balkanin toi-

Pöytäkirja SiVP 2/2021 vp

mintasuunnitelmasta innovaation, tutkimuksen, koulutuksen, kulttuurin, nuorisoasioiden ja urheilun aloilla

Valtioneuvoston E-selvitys E 163/2020 vp

Liiteasiakirja EU: Neuvoston hyväksyntä neuvottelujen aloittamiselle ei-sitovasta yhteisestä julkilausumasta Länsi- Balkanin toimintasuunnitelmasta innovaation, tutkimuksen, koulutuksen, kulttuurin, nuorisoasioiden ja urheilun aloilla

Liiteasiakirja EU: Neuvoston hyväksyntä neuvottelujen aloittamiselle yhteisestä julkilausumasta tieteellisestä yhteistyöstä arktisella alueella

Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan tiedoksi.

Valiokunta merkitsi asian tiedoksi.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n demokratiatoimintasuunnitelmasta

Valtioneuvoston E-selvitys E 12/2021 vp

Liiteasiakirja E-kirje: Komission tiedonanto EU:n demokratiatoimintasuunnitelmasta

Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

6. Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 2019

Kertomus K 15/2020 vp

Asiantuntijalausunto K 15/2020 vp SiV 11.02.2021 apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen, Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia Asiantuntijalausunto _A 6

Asiantuntijalausunto K 15/2020 vp SiV 23.02.2021 opetus- ja kulttuuriministeriö Asiantuntijalausunto _B 6

Valiokunnan lausuntoluonnos Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 2019 _C 6

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 11.2.2021:

Valiokunnassa oli kuultavana:

- apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen, Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, liite

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

- opetus- ja kulttuuriministeriö, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Pöytäkirja SiVP 2/2021 vp

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Kappaleen 9 kohdalla valiokunta poisti neljännessä virkkeestä KiVa koulu -hanketta koskevan maininnan.

Edustaja Kinnunen edustaja Tanuksen kannattamana ehdotti, että kappaleen 13 jälkeen lisätään uusi näin kuuluva kappale: ”Kertomuksesta ilmenee, että apulaisoikeusasiamies on arvioinut oppilaiden yhdenvertaisuuden, uskonnonvapauden sekä julkiselta vallalta uskontojen ja vakaumusten suhteen edellytettävän neutraaliuden ja tasapuolisuuden näkökulmasta lähtökohtaisesti ongelmallisena koulun lukukauden päättäjaisjuhlan järjestämistä kirkkosalissa (s. 316). Sivistysvaliokunta toteaa, että kirkkotila ei sinänsä tee koulun juhlasta sisällöltään uskonnollista, ellei juhlan ohjelma ole sisällöltään uskonnollinen. Valiokunta esittää täsmennettäväksi, että kirkkotiloja voidaan käyttää koulujen juhlien pitopaikana.”

Käydyssä keskustelussa ehdotusta osin vastustettiin ja koeäänestyksen kautta ehdotusta muutettiin kuulumaan seuraavasti: ”Kertomuksesta ilmenee, että apulaisoikeusasiamies on arvioinut oppilaiden yhdenvertaisuuden, uskonnonvapauden sekä julkiselta vallalta uskontojen ja vakaumusten suhteen edellytettävän neutraaliuden ja tasapuolisuuden näkökulmasta lähtökohtaisesti ongelmalliseksi koulun lukukauden päättäjaisjuhlan järjestämisen kirkkosalissa (s. 316). Sivistysvaliokunnan mielestä apulaisoikeusasiamiehen kanta jättää osin edelleen avoimeksi kysymyksen siitä, tekeekö kirkkotila automaattisesti koulun juhlasta uskonnollisen, ellei juhlan ohjelma ole sisällöltään uskonnollinen. Valiokunta esittää, että perustuslakivaliokunta mietinnössään ottaa kantaa tähän kysymykseen.” (jälj. kompromissiehdotus)

Edustaja Honkasalo edustaja Hyrkön ja edustaja Elorannan kannattamana ehdotti seuraavaa muotoilua: ”Kertomuksesta ilmenee, että apulaisoikeusasiamies on arvioinut oppilaiden yhdenvertaisuuden, uskonnonvapauden sekä julkiselta vallalta uskontojen ja vakaumusten suhteen edellytettävän neutraaliuden ja tasapuolisuuden näkökulmasta lähtökohtaisesti ongelmallisena koulun lukukauden päättäjaisjuhlan järjestämistä kirkkosalissa (s. 316). Apulaisoikeusasiamiehen kannanotosta huolimatta on käynyt ilmi, että tulkinnasta on oppilaitoksissa jonkin verran epäselvyyttä. Sivistysvaliokunta pyytää, että perustuslakivaliokunta kiinnittää asiaan huomiota.”

Puheenjohtajan tekemän äänestys ehdotuksen mukaisesti asetettiin ensin vastakkain edustaja Honkasalon ehdotus (Jaa) ja edustaja Kinnusen ehdotuksen pohjalta keskustelussa muotoutunut kompromissiehdotus (Ei). Kompromissiehdotus voitti edustaja Honkasalon ehdotuksen äänin 10—4.

Seuraavaksi asetettiin vastakkain pohja ja kompromissiehdotus. Kompromissiehdotus voitti äänin 12—2.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Pöytäkirja SiVP 2/2021 vp

Päätettiin, että eriävät mielipiteet tulee jättää klo 15.00 mennessä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: Honkasalo, Hyrkkö.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa

Valtioneuvoston selonteko VNS 3/2020 vp

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 neuvotteleva virkamies Anne Mänttö, opetus- ja kulttuuriministeriö Asiantuntijalausunto _ A 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 opetusneuvos Anne Liimatainen ja Hanna Pohjonen, Opetushallitus Asiantuntijalausunto _ B 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 valtioneuvoston kanslia Asiantuntijalausunto _ C 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 erityisasiantuntija Maria Salenius, Suomen Kuntaliitto Asiantuntijalausunto _ D 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 asiantuntija Saku Lehtinen, Ammat-tiosaamisen kehittämissyhteistyö AMKE ry Asiantuntijalausunto _ E 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 ylijohtaja Riitta Maijala, Suomen Akatemia Asiantuntijalausunto _ F 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 toiminnanjohtaja Petri Lempiäinen, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry Asiantuntijalausunto _ G 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 toiminnanjohtaja Tanja Risikko, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry Asiantuntijalausunto _ H 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 toiminnanjohtaja Tanja Risikko, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry Asiantuntijalausunto _ I 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 erityisasiantuntija Lauri Kurvonen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry Asiantuntijalausunto _ J 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 pääsihteeri Rosa Meriläinen, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry Asiantuntijalausunto _ K 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 erikoistutkija Tomi Kiilakoski, Nuorisotutkimusseura ry Asiantuntijalausunto _ L 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 johtaja Kati Kuusisto, Tapahtumateollisuus ry Asiantuntijalausunto _ M 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 erityisasiantuntija Karoliina Ketola, Suomen Olympiakomitea Asiantuntijalausunto _ N 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 Helsingin yliopiston kestävyystieteen instituutti, HELSUS Asiantuntijalausunto _ O 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 Oulun yliopisto Asiantuntijalausunto _ P 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 Aalto-yliopisto Asiantuntijalausunto _ Q 7

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto Asiantuntijalausunto _ R 7

Pöytäkirja SiVP 2/2021 vp

Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK Asiantuntijalausunto _S 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 10.02.2021 Sivistystyönantajat ry Asiantuntijalausunto _T 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 apulaisprofessori Tuire Koponen Asiantuntijalausunto _U 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry Asiantuntijalausunto _V 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry Asiantuntijalausunto _W 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Suomen Lukiolaisten Liitto Asiantuntijalausunto _X 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry Asiantuntijalausunto _Y 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry Asiantuntijalausunto _Z 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf Asiantuntijalausunto _Å 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Taiteen edistämiskeskus Asiantuntijalausunto _Ä 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Forum Artis ry Asiantuntijalausunto _Ö 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry Asiantuntijalausunto _Aa 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 SAK ry_STTK_Akava_yhteinen_Asiantuntijalausunto _Bb 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto Asiantuntijalausunto _Cc 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Asiantuntijalausunto _Dd 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto VOL Asiantuntijalausunto _Ee 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Vapaa Sivistystyö ry Asiantuntijalausunto _Ff 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Kansalaisopistojen liitto KoL ry Asiantuntijalausunto _Gg 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Tasa-arvoasiain neuvottelukunta Asiantuntijalausunto _Hh 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Vammaisfoorumi ry Asiantuntijalausunto _Ii 7
Asiantuntijalausunto VNS 3/2020 vp SiV 25.02.2021 Lukuliike Asiantuntijalausunto _Jj 7
Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa _Kk 7

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 5.2.2021:

Pöytäkirja SiVP 2/2021 vp

Valiokunnassa olivat kuultavana:

- neuvotteleva virkamies Anne Mattero, opetus- ja kulttuuriministeriö, liite
- opetusneuvos Anne Liimatainen, Opetushallitus
- opetusneuvos Hanna Pohjonen, Opetushallitus, liite

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:

- valtioneuvoston kanslia, liite

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 9.2.2021:

Valiokunnassa olivat kuultavana:

- erityisasiantuntija Maria Salenius, Suomen Kuntaliitto, liite
- asiantuntija Saku Lehtinen, Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry, liite
- ylijohtaja Riitta Majjala, Suomen Akatemia, liite
- toiminnanjohtaja Petri Lempinen, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry, liite
- toiminnanjohtaja Tanja Risikko, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry, liite

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 10.2.2021:

Valiokunnassa olivat kuultavana:

- erityisasiantuntija Lauri Kurvonen, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry, liite
- pääsihteeri Rosa Meriläinen, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry, liite
- erikoistutkija Tomi Kiilakoski, Nuorisotutkimusseura ry, liite
- johtaja Kati Kuusisto, Tapahtumateollisuus ry, liite
- erityisasiantuntija Karoliina Ketola, Suomen Olympiakomitea, liite

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:

- Helsingin yliopiston kestävyystieteen instituutti, HELSUS, liite
- Oulun yliopisto, liite
- Aalto-yliopisto, liite
- Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto, liite
- Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK, liite
- Sivistystyönantajat ry, liite

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 11.2.2021:

Valiokunnassa oli kuultavana:

- apulaisprofessori Tuire Koponen, liite

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:

- Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry, liite
- Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry, liite

Pöytäkirja SiVP 2/2021 vp

- Suomen Lukiolaisten Liitto, liite
- Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry, liite
- Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry, liite
- Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf, liite
- Taiteen edistämiskeskus, liite
- Forum Artis ry, liite
- Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö Allianssi ry, liite
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, liite
- STTK ry, liite
- Akava ry, liite
- Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto, liite
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, liite
- Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto VOL, liite
- Vapaa Sivistystyö ry, liite
- Kansalaisopistojen liitto KoL ry, liite
- Tasa-arvoasiain neuvottelukunta, liite
- Vammaisfoorumi ry, liite
- Lukuliike, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Edustaja Antikainen edustaja Koposen kannattamana ehdotti, että toisen kappaleen toinen virke poistetaan ja että lisätään uusi kappale seuraavasti. ”Valiokunta huomauttaa, ettei maamme energia- ja ilmastopolitiikka tule kääntää epävakaa ja ennustamattomalle kursille, joka kohtuuttomasti vaarantaisi sekä maamme kilpailukyvyyn että työpaikat.”

Ehdotusta seuranneessa äänestyksessä pohja voitti edustaja Antikaisen ehdotuksen äänin 10—2.

Kappaleen 10 kohdalla edustaja Antikainen edustaja Koposen kannattamana ehdotti, että kappaleen loppuun lisätään seuraava virke: ”Valiokunta huomauttaa, etteivät hallituksen tekemät työllisyystoimenpiteet ole kuitenkaan olleet riittäviä, eivätkä kaikilta osin myöskään realistisia.”

Ehdotusta seuranneessa äänestyksessä pohja voitti edustaja Antikaisen ehdotuksen äänin 9—3.

Pöytäkirja SiVP 2/2021 vp

Kappaleen 17 kohdalla edustaja Antikainen edustaja Koposen kannattamana ehdotti, että kappaleen loppuun lisätään uusi virke seuraavasti: ”Valiokunta huomauttaa, ettei oppivelvollisuuden pidentäminen ole yksinään riittävä toimenpide.”

Ehdotusta seuranneessa äänestyksessä pohja voitti edustaja Antikaisen ehdotuksen äänin 7—5.

Kappaleen 52 loppuun lisättiin uusi virke seuraavasti: ”Uusista kunnille lisäkustannuksia aikaansaavista velvoitteista aiheutuvat kustannukset on korvattava kunnille täysimääräisinä.”

Kappaleen 64 kohdalla valiokunta päätti poistaa ensimmäisestä ja viimeisestä virkkeestä molemmista sanat ”osana kehitysapua”.

Edustaja Hyrkkö edustaja Risikon kannattamana ehdotti, että kappale 65 poistetaan. Ehdotusta seuranneessa äänestyksessä edustaja Hyrkön ehdotus voitti pohjan äänin 8—4.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Päätettiin, että eriävät mielipiteet tulee jättää klo 15.00 mennessä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: Antikainen, Koponen.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

8. Sivistysvaliokunnan ajankohtaiset EU-asiat

Valiokunnan oma asia O 17/2019 vp

Asiantuntijalausunto O 17/2019 vp SiV 11.02.2021 EU-koordinaattori Henrik Ruso, opetus- ja kulttuuriministeriö Asiantuntijalausunto _ A 8

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 11.2.2021:

Valiokunnassa oli kuultavana:

- EU-koordinaattori Henrik Ruso, opetus- ja kulttuuriministeriö, liite

9. Muut asiat

-

10. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on epävirallinen etäkokous 26.2.2021 klo 11.30.

Pöytäkirja SiVP 2/2021 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Kaj Laine